

Regjeringen fuldstændig loyalt maatte ansee for at være Noget, der ligefrem tilintetgjorde, hvad der var skeet ved de to Dagsordener. Dette maa jeg sige, at jeg anseer for at være aldeles uimodsigeligt; i alt Fald troer jeg ikke, der kunde fremvises en eneste Ytring, som kunde komme i Strid dermed. Jeg mener saaledes, at det maae staae klart, at det, der blev sagt af det ærede Medlem for Svendborg Amts 3de Valgfreds, slet ikke vedrørte den Sag, hvorom her er blevet talt, og med Hensyn til hvilken disse forskjellige Domme ere blevne udtalte.

Svagsbro: Jeg vilde i forrige Møde have frafaldet Ordet, fordi jeg i alt Besentligt kunde henholde mig til, hvad der var ytret af den ærede Rigsdagsmand for Frederiksbund (B. Christensen), men da Forhandlingerne ere optagne igjen, skal jeg dog tillade mig nogle faa Bemærkninger, navnlig til de ærede Rigsdagsmænd for Skanderborg. (Rosenkrantz) og Skjellsjør. (Hollstein-Hollsteinborg). De have begge henviist os til det gode Forhold, der skulde være imellem de store og de smaa Bønder, og det haab, vi kunde sætte til ad denne Vej at faae Fæsteforholdet endelig ordnet. Jeg skal indrømme, at et saadant godt Forhold finder Sted paa mange af vore Godser; der er virkelig mange Godseiere, der vise, at de paa rimelige Billaar ville sælge deres Fæstegods til Bønderne, men det kan heller ikke nægtes, at der er flere Godsseiere, hvor et saadant Forhold ikke finder Sted. Det er ikke nok, som den ærede Rigsdagsmand for Skanderborg sagde, at der er Sælgerne, naar der mangler Kjøbere; det kommer an paa, om Skylden for, at Kjøb ikke kunne komme istand, dog ikke maaskee ligger hos Sælgerne, idet disse forlange for høie Priser. Dernæst er der ogsaa ganske vist Godser, hvor man slet ikke vil sælge, hvor man ikke vil sælge den allermindste Mætjord. Naar den ærede Rigsdagsmand for Skanderborg erklærede at der iblandt dem kun var een Lehnbesiddere, saa kan jeg nævne ham flere Lehnbesiddere, der ere i dette Tilfælde, og jeg tvivler ikke om, at der vilde kunne nævnes ikke saa ganske faa. Vi have ingen Dpgjørelse, idetmindste

er det ikke mig bekendt, over det Fæstegods, som er solgt i den senere Tid, undtagen i saadanne store Summer, som det her idag og ijaar er bleven nævnt. Der er for nogle Aar tilbage blevet os forelagt en Fortegnelse over Fæstegaardes Overgang til Selveiendom indtil 1863. Gjenmemgaaer man denne Fortegnelse, vil man see, at det er ikke saa faa Godser, hvor der ikke er solgt det Allermindste, og jeg vilde ønske, at vi maatte faae en Fortsættelse deraf lige indtil denne Dag, thi det vilde blandt Andet vise os, hvilke Godser der endnu ikke have solgt Noget, og tillige, hvor stor Virkning i det Hele taget Loven af 19de Februar 1861 har havt. De samme ærede Herrer have jo nemlig ogsaa henviist til denne Lov af 1861 som den, hvis Virkninger vi endnu skulde oppebte, inden vi paaany grebe ind i dette Forhold. Jeg troer nu, at de Resultater, som den allerede har viist, ingenlunde ere saadanne, at vi behøve at tvivle om deres Virkninger. Vel blev der af den ærede Rigsdagsmand for Sorø, (Alberti), og til ham blev der henviist af de andre Herrer, oplyst, at Salget i dette Aart havde været noget større af saadanne Godser, hvis Afhændelse ikke ligefrem er bestemt ved Lov, end i det forrige Aarti; men de Oplysninger, han meddeelte, vare ingenlunde saa noiagtige eller udtømmende, at det jo nok maatte ønskes, at man havde faaet ganske bestemte Talstørrelser om, hvormeget der var solgt i hvert Aar siden 1850. Det vilde maaskee da vise sig, at naar man tog fra, hvad der burde tages fra, var Forskjellen saa at sige slet ingen mellem, hvad der var bleven solgt før 1861, og hvad der er bleven solgt efter den Tid. Saavidt jeg har kunnet skjønne, er det omtrent 3 pCt. der er bleven solgt hvert Aar; men de see, at paa den Maade kan det blive længe ved, inden vi kunne blive af med vort Fæstegods. (C. C. Larsen: en Menneftesalder). Ja, idetmindste saalænge, hvis det vil blive ved som hidtil, men vi have jo ikke nogen Dvang for dem, der ikke ville sælge, og de kunne altsaa vedblive at sidde med Fæstegodsjet, saalænge det skal være. Det er dog ikke blot i denne Henseende, at jeg troer, man i det Hele taget kan sige om Loven af 1861, at den ikke har svaret til de Forvent-